

«Рассмотрено»
руководитель МО
лица КГТУ им И. Раззакова
Карпенко Н. А.

«Согласовано»
завуч по УР лица
КГТУ м. И. Раззакова
Алымбекова Г. Б.

КАЛЕНДАРНО – ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН

Предмет: Каргоу адабияти

Класс: 9 класс

Преподаватель: Султанкулова А. Б.

Составлен в соответствии с программой МДиК КР

разрабатываемая на основе Закона КР
«Об образовании» и предметного стандарта
по каргоуской мия-ре (8-9 классо)
для общеобразовательных организаций КР

Рассмотрен на заседании МО
лица КГТУ им. И. Раззакова

Протокол № 1 от 30.08 2022 года

Календардык план

Кыргыз адабияты.

9 – класс.

1-чейрек 9 саат(1)

Элдик акындардын чыгармачылыгынан						
№	Теманын аталышы	Сааттардын саны	План боюнча көрсөтүлгөн убактысы	Өтүлө турган убактысы	Жабдылышы	Эскертүү
1	Молдо Нияз «Даткайым»	1				
2	Коргоол Досу уулу «Токтогул дүйнөдөн өткөндө Корголдун айткан кошогу»	1				
3	Тоголок Молдо «Алкы жаман карышкыр», «Арстандын күчүгүн асыраган мышык» <i>(тамсилдер)</i>	2				
Кыргыз жазма адабиятынан						
4	К.Акиев «Баскан жол» (үзүндү)	2				
5	Жазуу иши <i>(эссе, баяндама, дил баян ж.б.)</i>	2				
6	Чейректик кайталоо	1				

2-чейрек 7 саат(1)

№	Теманын аталышы	Сааттардын саны	План боюнча көрсөтүлгөн убактысы	Өтүлө турган убактысы	Жабдылышы	Эскертүү
1	Мукай Элебаев «Узак жол» (үзүндү)	2				
2	Алыкул Осмонов «Адамзат», «Тирүүлүк», “Коштошуу”, “Өзүмдү өзүм	2				
3	Жазуу иши (эссе, баяндама, дил баян ж.б.)	2				
	Чейректик кайталоо	1				

3-чейрек 9 саат(1)

№	Теманын аталышы	Сааттардын саны	План боюнча көрсөтүлгөн убактысы	Өтүлө турган убактысы	Жабдылышы	Эскертүү
1	Жалил Садыков «Манастын уулу Семетей» (үзүндү)	2				
2	Чыңгыз Айтматов «Бетме бет» (үзүндү)	2				

3	Мурза Гапаров «Наташа Ростованын биринчи балы»	1				
4	Шайлообек Дүйшеев «Кайдыгерлик»	1				
5	Жазуу иши (эссе, баяндама, дил баян ж.б.)	2				
6	Чейректик кайталоо	1				

4-чейрек 7 саат(1)

№	Теманын аталышы	Сааттардын саны	План боюнча көрсөтүлгөн убактысы	Өтүлө турган убактысы	Жабдылышы	Эскертүү
Казак адабияты						
1	Абай. «Насаат сөздөрү» (тандалган үзүндү)	1				
2	М.Макатаев. «Мекен тууралуу», «Үч бактым»	1				
Орус адабияты						
3	И.С.Тургенев. «Муму»	1				
4	А.П.Чехов. «Хамелеон»	1				
Жакынкы чыгыш адабияты						
5	Омар Хайям. Рубаилер (1 саат)	1				

6	Жазуу иши (эссе, баяндама, дил баян ж.б.)	1				
7	Чейректик жана жылдык кайталоо	1				

9-КЛАСС
(жыл бою 34 саат)

№	Бөлүмдөрдүн аталышы	сааты
1.	Элдик акындардын чыгармаларынан	4
2.	Кыргыз жазма адабиятынан	12
3.	Казак адабияты	2
4.	Орус адабияты	2
5.	Жакынкы Чыгыш адабияты	2
	Чыгармаларды үйрөнүү үчүн	22
	Жазуу жумуштары үчүн	8
	Чейректик жана жылдык кайталоо үчүн	4

IX КЛАСС (жыл бою 33 саат)

I ЧЕЙРЕК (9 саат)

ЭЛДИК АКЫНДАРДЫН ЧЫГАРМАЛАРЫНАН

1.	Молдо Нияз «Даткайым»	1	Аялзаттын сынын даңазалаган чыгарма, андагы аял, эне, жар, сулуулук, акылмандык, адамгерчилик жөнүндө ырчылык көз караш. Акындын лексикасын, стилистикасын башка тилдер менен салыштыруу
2.	Коргоол Досу уулу «Токтогул дүйнөдөн өткөндө Корголдун айткан кошогу»	1	Бирдин тарыхый негизи. Токтогулдун тагдырынын татаалдыгы жана аны Коргоолдун туя билиши, элге жеткире алышы. Учурашуу ырынын салттарынын сакталышы. Кошок – адабий жанр катары жана эл турмушундагы кошоктордун ролу. Коргоолдун кошогунун стилдик бөтөнчөлүктөрү
3.	Тоголок Молдо «Алкы жаман карышкыр», «Арстандын күчүгүн асыраган мышык» (тамсилдер)	2	Кыргыз адабиятындагы тамсил жанры жана Тоголок Молдонун тамсилдери. Тамсилдердеги каймана образдар. Каармандардын сүйлөшүүлөрү. Ачкөздүктүн, алкы бузуктуктун ашкерелениши. Тамсилдерди ролдоштуруп аткаруу. Чыгармалардын тилин талдоо
КЫРГЫЗ ЖАЗМА АДАБИЯТЫНАН			

4	К.Акиев «Баскан жол» (үзүндү)	2	Үзүндүдө акын өзү көрүп-билген турмуш көрүнүшү. Баяндоонун мемуардык мүнөзү. Каармандарды сүрөттөөнүн ачыктыгы, тактыгы, окуяларды берүүдөгү ырааттуулук.
5	Жазуу иши (эссе, баяндама, дил баян ж.б.)	2	
6	Чейректик кайталоо	1	
II ЧЕЙРЕК (7 саат)			
1	Мукай Элебаев «Узак жол» (үзүндү)	2	Эл башынан өткөргөн оор турмуш картинасы. Эркиндик, Атажурт темасы. Жетимчилик, анын кесепети реалисттик боёктордо. Чыгармадагы таптык жиктелүүлөр. Каармандардын мүнөздөрүнүн айрымачылыктары. Жазуучунун тили
2.	Алыкул Осмонов «Адамзат», «Тирүүлүк», «Коштошуу», «Өзүмдү өзүм»	2	Алыкул Осмоновдун кыргыз поэзиясындагы жаңычылыгы. Лирикаларындагы лирикалык образдын ачылышы, акындык ички толгонуулар, предметтүүлүк. Ырлардагы көркөм боёктор. Философиялык лирикаларындагы ойлорунун тереңдиги, акындык

			жүзүнүн тазалыгы, табигыйлыгы, өмүр жана өлүм карама-каршылыктарынын терең иштелиши, кайраттуулугу, оптимисттик духу. Акындын ырларынын жөнөкөйлүгү. Образдуулук, конкреттүүлүк. Атуулдук милдет жана адамдык парз. Улуулук жана сулуулук. Образ ачуудагы колдонулган ыкмалар. Ойлордун тереңдиги
3.	Жазуу иши (эссе, баяндама, дил баян ж.б.)	2	
4.	Чейректик кайталоо	1	
III ЧЕЙРЕК (9 саат)			
1.	Жалил Садыков «Манастын уулу Семетей» (үзүндү)	2	Драманын эпостук негизи. Семетейдин алыс жердеги балачагы жана Мекенди тую сезими. Атажуртту коргоо, азат кылуу идеясы. Баатырдык, айкөлдүк, эрдик темалары. Тууган жерге кусалык, тууган жердин ыйыктыгы. Тулпарлар. Акылмандар. Улуулар жана кичүүлөр байланышы. Драманы сахналаштыруу
2.	Чыңгыз Айтматов «Бетме бет» (үзүндү)	2	Улуу Атамекендик согуш учурунун реалдуу картинасынын чыгармага негиз болушу. Ысмайыл жана Сейде: мүнөздөрдүн эволюциясы. Согуш учурундагы кыргыз айылынын

			картинасы. Каармандардын портрети. Пейзаждык сүрөттөөлөрдүн чыгармадагы мааниси. Бозгундук жана мекенчилдик. Адам – Мекен – коом түшүнүктөрү, алардын биримдиги, гармониясы. Учур жана тагдыр. Чыгармадагы монологдор, диалогдор, сүрөттөө каражаттары. Жазуучунун тил байлыктарды колдонуусун талдоо. Өзбек (тажик) тилине которулган повесть менен кыргыз тилиндегисин салыштыруу
3.	Мурза Гапаров «Наташа Ростованын биринчи балы»	1	Жаш адамдын дүйнөсүн берүүдөгү жазуунун чеберчилиги. Диалогдор. Баяндоонун кыскалыгы, тактыгы, предметтүүлүгү. Автордун каармандын ички дүйнөсүнө кирүү бөтөнчөлүгү
4.	Шайлообек Дүйшеев «Кайдыгерлик»	1	Ырдын идеясы – турмуштук көрүнүштөргө кайдыгер болбоо. Улуттук аң-сезим, улуттук тил жана алардын азыркы абалын публицистикалык маанайда берүү. Жаштар жана алардын бүгүнкү жашоо образы. Автордун чакырыгы. Акындын чакырыктык-публицистикалык стилин талдоо
5.	Жазуу иши (эссе, баяндама, дил баян ж.б.)	2	
6.	Чейректик кайталоо	1	

IV ЧЕЙРЕК (7 саат)

1.	КАЗАК АДАБИЯТЫ Абай. «Насаат сөздөрү» (тандалган үзүндү)	1	Абай Кунанбаев – казак элинин акыны, агартуучусу, музыканты, ойчулу, коомдук ишмери. Акындын чыгармасындагы элдик педагогика жана фольклордун таасири. Адам болуу тууралуу идеялар жана алардын эл турмушундагы мааниси. Акындын философиялык ойлорунун бүгүнкү күндөгү мааниси <i>Адабият теориясынан маалымат: Дидактикалык чыгарма</i>
2.	М.Макатаев. «Мекен тууралуу», «Үч бактым»	1	М.Макатаев – казак элинин белгилүү акыны. Мекен, тил тууралуу ырларынын көркөмдүгү, бүгүнкү күндөгү мааниси
3.	ОРУС АДАБИЯТЫ И.С.Тургенев. «Муму»	1	Повесттеги реалдуулук. Турмуштук жана нравалык сүрөттөлөр. Герасимдин адептик белгилери. Герасим жана Муму. Гуманизм идеясы. Азап тартуу жана ташбоордук. Автордук позиция <i>Адабият теориясынан маалымат: Повесть</i>
4.	А.П.Чехов. «Хамелеон»	1	А.П.Чехов жана дүйнөлүк адабияттагы аңгеме жанры. Адам жана анын ар кандай ситуациялардагы аракеттери. Жазуучунун адам мүнөзүн ачуу чеберчилиги

			<i>Адабият теориясынан маалымат: Көркөм деталь</i>
5.	ЖАКЫНКЫ ЧЫГЫШ АДАБИЯТЫ Омар Хайям. Рубаилер (1 саат)	1	Рубаилердин курулуш өзгөчөлүктөрү. Жанрдын калыптанышына О.Хайямдын кошкон үлүшү. Акындын сүйүү, жашоо, жаштык темасындагы философиялык ой жүгүртүүлөрү. Рубаилердеги тема жана идея. Рубаилердин котормолору <i>Адабият теориясынан маалымат: Рубаи</i>
6.	Жазуу иши (эссе, баяндама, дил баян ж.б.)	2	
7.	Чейректтик жана жылдык кайталоо	1	

Жалпы:

Чыгармаларды үйрөнүү үчүн – 21 саат

Жазуу жумуштары үчүн – 8 саат

Чейректтик жана жылдык кайталоо үчүн – 4 саат

ЖАТТООГО СУНУШ КЫЛЫНГАН ЧЫГАРМАЛАР:

1. Коргоол Досу уулу «Токтогул дүйнөдөн өткөндө Корголдун айткан кошогу» (үзүндү)
2. Тоголок Молдо «Алкы жаман карышкыр», «Арстандын күчүгүн асыраган мышык»
3. Жоомарт Бөкөнбаев «Жайдын кечи», «Кышкы тоо»
4. Аалы Токомбаев «Мезгил учат» (үзүндү)
5. Алыкул Осмонов «Кыргыз тоолору»
6. Сүйүнбай Эралиев «Бүбүсара» (үзүндү)

7. Жалил Садыков «Манастын уулу Семетей» (үзүндү)

8. Шайлообек Дүйшеев «Кайдыгерлик»

Окуучулардын билимине, билгичтигине, ык-машыгууларына коюлуучу талаптар

IX классты бүтүргөн окуучулар төмөнкүдөй билим, билгичтик, ык-машыгууларга ээ болушу керек:

- төкмө ырчылык өнөр менен жазма акын-жазуучулардын чыгармачылыгынын өзгөчөлүктөрүн айырмалай билүү;
- үйрөнүлүп жаткан чыгарманын тектик, түрлүк, жанрдык айырмачылыгын билүү;
- тексттеги сөздөрдү эркин которо алуу;
- чыгарманын негизинде ар кандай жазуу жумуштарын аткарууга жетишүү;
- жаттоого берилген чыгармаларды көркөм, шыдыр айта алуу;
- тексттин планын түзө алуу, пландын негизинде оозеки жана жазуу жумуштарын жүргүзүү;
- өзбек адабиятынан үйрөнүлүп жаткан чыгармага окшоштугу бар чыгармаларды таба билүү;
- тексттен таяныч сөздөрдү таап чыгуу;
- тексттеги көп колдонулган жана аз колдонулган сөздөрдү белгилөө;
- прозалык тексттеги чыгармаларды драмалык текке кыргыз тилинде айлантып жаза алуу;
- чыгармаларды тарыхый окуялар менен салыштыра билүү.